

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Inundatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

- A esse animalia: sed cur Gallum Leones vereantur, non posse nos à materia sensive rationem assignare, sed à superni tantum ordinis contemplatione: qua scilicet, præsentia visve solaris virtutis magis Gallo infusa sit, quam Leoni concessa, quod ex eo conjectare videtur, quod exploratum omnibus est, applaudere illum hymnis surgenti Soli, quasque jubar ejus advocare, eo præsertim tempore, quo ex medio Antipodum caelo digressus ad nos descendit. Afirmat etiam solares quosdam Angelos in Galli effigie nonnunquam apparuisse, qui cum in se sine forma sint, nobis tamen, qui sumus in certam effigiem informati, formale præditos ea videndos exhibuere. Contra vero Dæmones nonnunquam Leonina fronte visos, qui objecto Gallo repente in auras evanuerint: quare solent etiamnum diebus his superstitionis ejus studiosi, gallinaceum pullum in pelliciendis eis consilii causa præmacitare. Ad hæc tradunt Græcorum nonnulli, qui doctrinam Ægyptiorum sequuntur, animam Cecropis, quem in Leonem transmutatum credebant, immolatis Gallis gallinaceis, characteribus quibusdam subscriptis evocari, seque illam eis ostendere: quod tamen esse ludibrium Aeneius Euxitheus affirmat, Dæmonesque ita nos præstigijs fallere contendit. Quod vero Dæmones, qui
- B Leonina fronte apparuerint, objecto evanescent Gallo, inde procedere dicit Proclus, quod in eodem ordine constituta, quæ inferiora sunt, superiora semper vereri coguntur. Quemadmodum plerique viri, dum virorum divinorum imagines intuentur, hoc ipso aspectu vereri solent aliquid turpe perpetrare. Lucretius vero ex sectæ suæ præceptis ait esse:

— Gallorum in corpore quadam
Semina, quæ cum sunt oculis immissa Leonum
Pupillas interfodiunt, acremque dolorem.
Præbent, ut nequeant contra durare feroces.

Cecropis
animas
evocans.

Mirum vero quod veteres observarunt, Leonem etiam herbam ita nuncupatam, quæ furculis sese circumplicando plurimum nocet, Gallum ita abhorre, ut si puella adhuc intacta, menstrua tamen, nuda passis crinibus leguminum segetem circumeat, Gallum in manibus habens, exarescat gramen id, profusque deficiat. Id quaecunque est, à Democrito tamen traditum est, ut asserit Sotion. Sed qui alieniores à superstitione sunt, arcanamque naturæ vim quandam contemplantur. Semina a junct

C Galli sanguine contingi debere, hæcque ita fata ab Leone herba nulla postmodum injuria affici.

INUNDATIO. CAP. XIII

- Incrementum vero Nili, quem Num Ægyptiaca lingua nuncupant, quod apud nos significat, Novum atque recens, ostendere cum vellent, Leonis identidem hieroglyphicum faciebant: quippe cum Sol Herculei Leonis terga adit, Nili diluvium excitat, duplumque recentis aquæ Sole in eo signo commorante sæpius exundat; quæ vis aquæ per spatiosam Ægypti planiciem late diffusa, solum ea fertilitate gravidum reddit, qua non ipsi tantum indigenæ sibi alimenta colligunt, sed magnam orbis partem fame levant. Propter eam verò aquarum redundantiam, quam Leonis beneficio consequi se quotannis experiuntur, institutum est, & apud gentes omnes uno jam consensu receptum ut canales, tubique & siphones, qui aquam eructant, per terebrata foramina in Leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita, aquam immittant, quæ inde ex Leonis ricibus evomi videatur. Quæ ratione autem capita ea Leonum in simis præcipue constituenda sint, quoque ordine disponenda, atque, ut ea tantum quæ contra columnas fuerint, per terebrari debeant ad canalem usque qui cœlestem
- D aquam ex tegulis excipit, reliquis inter hæc solidis, uti quæ cadit vis aquæ per tegulas in canalem ne deiciatur per intercolumnia, neve transeuntes perfundat, sed ea tantum, quæ sunt contra columnas, ex ore ructus aquarum emittere debeat, Vitruvius late docet. Observaverat siquidem is, aquarum redundantiam per Leonem apud Ægyptios significari, atque hoc in omnibus antiquorum ædificiis fieri passim viderat. Et ut semel dicam, fontes & aquarum tubi, qui ab aquæductibus quibuscunque prominebant, Leonis figuris ornabantur: ut qui fons admirabili opere Viterbii antiquam hanc disciplinam ostentat. Et ut alia dissimulem, Romæ in Area Lateranensi Leones duo sunt nigri lapidis ante aneam M. Aurelii statuam positi, qui dubio procul fontibus inferviebant. Indicia sunt ora per terebrata in a daperto ricu, & inferne foramina in guttur usque immissa, & inter pedes pro pectore canaliculus excipiundæ aquæ dimittundæque; intercavatus. Tale aliquid observavi in agro Brixiano extra

Leonina
capita
quæ eructant.

Leonum
figies in
tubis.

B

portam

portam Orientalem ad secundum lapidem, ubi juxta viam, quæ tota magnis aquarum rivis atq; divortis instructa est, Leo marmoreus antiquissimi operis, utris instar inflatus, ricium eodem modo ad aquarum effluvium patefaciebat. Sed neq; in iis tantum, quæ ad aquam evomendam pertinent, Leonum effigies apponi consueverunt: verum etiam propterea quod Leo, celestis ille, inquam, aperire claudereq; videtur aquarum cataractas. Atque in hæc usque tempora nunquam antiquata est veterum consuetudo, ut ostiorum clausuræ, claves, annulique foribus affixi, Leonis ricibus orientur, quod apud Ægyptios factitari solitum ait Theon in Arati Commentariis: quamvis quod ad ostia pertinet, ad eam de qua superius dictum est, custodiam potius respicere, quam ad aquarum fluctus, crediderim. Illud non omitam, quod Horus Apollo tradit, in supplicationibus pluvias exposcentibus, plerisque in locis Leonum ora vino prolui fuisse morem. Sed advertendum est vulgatos Hori codices hoc loco depravatos esse.

SEMEL TANTUM ENIXA. CAP. XIV.

Æsopi fabula.

Sic Plin. lib. 8. c. 10.

Cum vero persuasum haberent Ægyptii, Leanas semel tantum in vita parere, id quod cum Herodoto plerique alii prodidere: mulierem itidem, quæ unius tantum filii mater fuisset, per Leanam sculptam significare consueverunt. Et in hanc sententiam Æsopi fabula veteribus scriptoribus approbata. Cum Vulpes Leanae fecunditatem suam objiceret in generositatis commendationem, illam vero incesteret, quod & semel in vita, & unum tantum pareret: Leanam respondisse, se quidem semel & unum parere, sed eum Leonem. Hujus raritatis causam plerique reddere commenti sunt, eamque potissimum adinvenerunt, quod catuli in utero jam unguibus obortis matricem discindant, ediq; partum, ea unguium acie in enixu lacerata: vel quod una cum primo partu locos amittat, quam deliram esse fabulam Aristoteles asleverat, easq; vel quinquies vita parere, quod exploraverit in terra Syria, demonstrat. Primum enim quinque, ac per annos singulos uno subinde pauciores, donec ad unicum, & mox ad sterilitatem declinaverint, in qua reliquum vitæ spatium degant. Alias magna ex parte geminos: quod per longam annorum seriem Florentiæ experimento compertum est: sed quum plurimum sex, nonnunquam etiam unum. Philostratus affirmari ait à rerum peritis, ter eas tota vita parere: primo quidem tres, mox duos, inde unum: visam tamen aliquando Leanam, quæ octo utero gestavit. Sed enim quam Philosophi rationem raritatis hujuscæ in pariendo conati sunt invenire, Basilus Magnus ad providentiam Dei refert, cujus imperio factum sit, ut animalium ea, quæ facile capi possent, longe essent cæteris fecundiora: quocirca tam Lepores, quam Damæ, quam etiam Oves, fere sapius & geminos pluresq; pariunt sætus, ne genus deficiat feris iis, quæ sanguine gaudent, carnivoraq; sunt. At ea quibus pro cibatu cætera sunt, certum est longe minus fecunda esse: quapropter ait, *Leonis vix unius Leana mater evadit*, quæ quidem raritas pariundi, cum non alii animalium generi certius contingat, merito Ægyptii, quod in pluribus accidit observantes, semeliparam per Leanae hieroglyphicum ostendebant.

CLEMENTIA. CAP. XV.

Sic Plin. Leoni tantum ex feru clementia in supplicis profecti parci.

Ibidem. Severi Pii Augusti num.

Præter hæc alia quoque super Leone hieroglyphica inveniuntur, quæ quoniam apud eos non reperi, qui literas hieroglyphicas interpretati sunt, sed potius observatione inventa mihi videntur, breviter attingam. Ex iis clementia est, per quæ Leonem & subitratum hominem, ita tamen ut Leo sit incolumis, significatur: propterea quod infestissime sollicitatus ab homine Leo, dummodo sit intactus, non unguibus eum lacerat, nec ulla injuria afficit, sed quatit solum, atque ubi ita perterruerit, dimittit, quod ita Ovidius scribit:

Corpori magnanimo satis est prostrasse Leoni.

Ad hujusmodi significatum non frustra vidimus in Severi Pii Augusti numo simulacrum mulieris, quod Leoni exporrecto insidet, manu quidem una hastam terræ affixam tenens, altera fulmen quasi abiciens, non autem in jaculandi gestu, cum inscriptione hujusmodi, *INDULGENTIA AUG. IN CARNEQ; quidquam aliud legi potest.*

CASTIGATIO. CAP. XVI.

Præter clementiam, inesse Leoni castigationis etiam judicium, ex eo didicimus, quod traditum ab Eudemo citat Ælianus, Leonem, Ursam, & Canem eodem contubernio à magistro quodam alitos